

DECIZIE

11 septembrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Ala Cobăneanu

Judecătorii:

Tatiana Răducanu, Ion Arhiliuc,

Elena Covalenco și Sveatoslav Moldovan

examinând recursul declarat de Ministerul Finanțelor, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a pricinii civile, încasarea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată, împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2013, prin care acțiunea a fost admisă parțial

c o n s t a ț ă

La 27 decembrie 2011 societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea încălcării termenului rezonabil de examinarea pricinii civile, încasarea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” a indicat că în urma desfășurării licitațiilor, la 10 aprilie 2000 și 24 ianuarie 2001 a încheiat cu Ministerul Finanțelor contracte pe termen de câte un an care aveau ca obiect elaborarea și tipărirea timbrelor de acciz pentru băuturi spirtoase.

Prin scrisoarea Ministerului Finanțelor nr. 10-13-02/2-4526 din 03 august 2001 a fost informată despre rezilierea unilaterală a contractului nr. 70 din 24 ianuarie 2001 începînd cu 01 octombrie 2001 pe motiv că contravine legislației, și anume hotărârii Guvernului nr. 909 din 03 septembrie 2001.

Depunînd cerere prealabilă în adresa Guvernului cu privire la revocarea parțială a hotărârii nominalizate a primit răspuns negativ și a contestat legalitatea acesteia în instanța de contencios administrativ.

La 26 martie 2002 Curtea de Apel a Republicii Moldova a anulat Hotărârea Guvernului nr. 909 din 03 septembrie 2001 și a încasat prejudiciul material în sumă de 2372570,33 lei, iar cerința de încasare a prejudiciului moral a respins.

La 22 mai 2002 Curtea Supremă de Justiție a casat hotărârea primei instanțe parțial în latura încasării prejudiciului material restituind acest capăt de cerere la rejudecare.

Plenul Curții Supreme de Justiție la 21 octombrie 2002 a casat hotărârile din 26 martie 2002 și 22 mai 2002 și a restituit pricina la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecători, iar în partea respingerii acțiunii de recuperare a prejudiciului moral a menținut hotărârile.

La 16 noiembrie 2003 Curtea Supremă de Justiție a încetat procesul la acțiunea societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus H.G.S. Wien” împotriva Guvernului și Ministerului Finanțelor cu privire la anularea actului administrativ.

La 18 februarie 2004 Curtea Supremă de Justiție a admis recursul societății pe acțiuni „Financial Papers Plus H.G.S. Wien”, a casat încheierea Curții Supreme de Justiție din 06 noiembrie 2003 și a restituit pricina spre o nouă examinare în fond în Curtea Supremă de Justiție.

Prin hotărîrea Curții Supreme de Justiție din 24 septembrie 2004 s-a anulat Hotărîrea Guvernului nr. 909 din 01 septembrie 2001, iar prin încheierea aceleiași instanțe cerințele privind încasarea de la Guvern și Ministerul Finanțelor a prejudiciului material au fost strămutate la Curtea de Apel Economică pentru examinare în fond.

La 14 noiembrie 2006 Curtea de Apel Economică a admis acțiunea și a încasat prejudiciul material de 1 828 479,16 lei.

Prin decizia Colegiului Economic al Curții Supreme de Justiție din 01 martie 2007 hotărîrea Curții de Apel Economice din 14 noiembrie 2006 a fost casată, iar pricina restituită la rejudecare în aceeași instanță.

Prin hotărîrea Curții de Apel Economice din 28 iunie 2007, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 25 octombrie 2007, acțiunea societății pe acțiuni „Financial Papers Plus” a fost respinsă.

Deoarece de la momentul inițierii litigiului și pînă la depunerea prezentei cereri de chemare în judecată au trecut mai mult de 10 ani, societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” solicită constatarea calității de victimă și încălcarea art. 6, 13 și 1 ptotocolul adițional nr. 1 ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, precum și satisfacția echitabilă conform art. 41 din Convenție.

La fel, pe motiv că la 31 decembrie 2007 prejudiciul material a constituit 4 675 756,02 lei, iar paguba morală este estimată la 100 000 lei, societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” solicită încasarea sumelor nominalizate de la Ministerul Finanțelor.

Prin cerere suplimentară, societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” a concretizat pretențiile din acțiune, solicitînd reparare echitabilă conform art. 41 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale cu încasarea sumei de 4 675 756,02 lei drept prejudiciu material, sumei de 8 470 478,19 lei dobîndă de întîrziere și 1 769 562,98 lei inflație.

Prin hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2013 s-a constatat încălcarea dreptului societății pe acțiuni „Financial Papers Plus” la judecarea în termen rezonabil a pricinii, prevăzută de art. 6 paragraful 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

S-a încasat de la Ministerul Finanțelor în beneficiul societății pe acțiuni „Financial Papers Plus” suma de 6000 euro cu titlu de prejudiciu moral sau echivalentul în lei moldovenești la data executării hotărîrii.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2013 procesul în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea încălcării dreptului la un proces echitabil, la un remediu intern eficient și la respectarea proprietății a fost încetat.

La 10 iulie 2013 Ministerul Finanțelor a depus recurs împotriva hotărârii Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2013, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs Ministerul Finanțelor a invocat că prima instanță a aplicat în mod eronat prevederile legii materiale, iar perioada îndelungată a examinării pricinii a fost datorată complexității acesteia, de numărul participanților la proces și cerințele înaintate față de instanță.

La fel Ministerul Finanțelor a indicat că pe parcursul examinării pricinii societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” nu a înaintat cerere de accelerare a procedurii de judecare, fapt care impune concluzia de netemeinicie a acțiunii înaintate.

Conform art. I din Legea nr. 155 din 5 iulie 2012, intrată în vigoare de la 30 noiembrie 2012, Codul de procedură civilă a fost modificat și completat cu excluderea din acesta a articolelor 397-422, care reglementau examinarea cererilor de recurs în secțiunea I.

Conform art. II alin. (6) din Legea nr.155 din 5 iulie 2012, recursurile depuse împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de către curțile de apel vor fi examinate de Curtea Supremă de Justiție conform prevederilor prezentei legi.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanțele judecătorești aplică legile procesuale civile în vigoare la data judecării cauzei civile.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) și art. 444 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul declarat se judecă în limitele invocate și în baza referinței depuse de către intimat fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând cererea de recurs pe baza materialelor din dosar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus în termen, întemeiat și care necesită să fie admis cu modificarea hotărârii contestate în partea cuantumului prejudiciului moral și diminuarea sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral din următoarele motive.

Conform art. II alin. (6) din Legea nr.155 din 5 iulie 2012, recursurile depuse împotriva hotărârilor pronunțate în primă instanță de către curțile de apel vor fi examinate de Curtea Supremă de Justiție conform prevederilor prezentei legi.

În conformitate cu art. 3 alin. (1) Codul de procedură civilă, instanțele judecătorești aplică legile procesuale civile în vigoare la data judecării cauzei civile.

Curtea de Apel Chișinău a trimis în adresa Ministerului Finanțelor copia hotărârii la 17 mai 2013 (f. d. 213).

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale.

Recursul Ministerului Finanțelor este depus la 10 iulie 2013, adică în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

Din actele pricinii rezultă că la 12 decembrie 2001 societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” a depus cerere de chemare în judecată în instanța de contencios administrativ a Curții de Apel a Republicii Moldova împotriva Guvernului și Ministerului Finanțelor cu privire la anularea Hotărârii Guvernului nr. 909 din 03

septembrie 2001, încasarea prejudiciului material în sumă de 2372570,33 lei prejudiciului moral în sumă de 300 000 lei.

Curtea de Apel a Republicii Moldova prin hotărârea 26 martie 2002 a admis acțiunea și a anulat Hotărârea Guvernului nr. 909 din 03 septembrie 2001.

A încasat prejudiciul material în sumă de 2372570,33 lei, iar cerința referitoare la prejudiciul moral a fost respinsă.

La 10 aprilie 2002 Ministerul Finanțelor a depus recurs împotriva hotărârii nominalizate.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22 mai 2002 s-a admis parțial recursul și s-a casat hotărârea Curții de Apel a Republicii Moldova în latura încasării pagubei materiale, cu restituirea pricinii în acest capăt la rejudecare în prima instanță.

La 23 septembrie 2002 Procuratura Generală a înaintat Plenului Curții Supreme de Justiție recurs în anulare.

Plenul Curții Supreme de Justiție prin hotărârea din 21 octombrie 2002 a casat hotărârile din 26 martie 2002 și 22 mai 2002, returnând pricina spre rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecători, iar în partea respingerii acțiunii de recuperare a prejudiciului moral hotărârile au fost menținute.

La 06 noiembrie 2003 Curtea Supremă de Justiție prin încheiere a încetat procesul la acțiunea întreprinderii mixte „FINANCIAL PAPERS PLUS H.G.S. WIEN” societate pe acțiuni împotriva Guvernului și Ministerului Finanțelor cu privire la anularea actului administrativ.

La 18 februarie 2004 Curtea Supremă de Justiție a admis recursul întreprinderii mixte „FINANCIAL PAPERS PLUS H.G.S. WIEN” societate pe acțiuni, a casat încheierea din 06 noiembrie 2003 cu remiterea cauzei spre o nouă examinare în fond în Curtea Supremă de Justiție.

La 18 mai 2004 Ministerul Finanțelor a înaintat cerere de revizuire a deciziei Curții Supreme de Justiție din 18 februarie 2004, solicitând casarea acesteia.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 26 mai 2004 cererea de revizuire declarată de Ministerul Finanțelor a fost respinsă ca inadmisibilă.

La 03 septembrie 2004 în Monitorul Oficial nr. 163-167 a fost publicată Hotărârea Guvernului nr. 977 din 01 septembrie 2004 despre abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 909 din 03 septembrie 2001.

Prin hotărârea Curții Supreme de Justiție din 24 septembrie 2004 s-a anulat Hotărârea Guvernului nr. 909 din 03 septembrie 2001.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 24 septembrie 2004 pricina civilă în partea încasării prejudiciului material a fost separată într-o procedură aparte și strămutată pentru examinare după competență la Curtea de Apel Economică .

Prin hotărârea Curții de Apel Economice din 14 noiembrie 2006 s-a admis cererea întreprinderii mixte „FINANCIAL PAPERS PLUS H.G.S. WIEN” societate pe acțiuni și s-a încasat de la Ministerul Finanțelor în beneficiul societății reclamante suma prejudiciului material de 1 828 479,16 lei.

La 01 martie 2007 Curtea Supreme de Justiție a casat hotărârea Curții de Apel Economice din 14 noiembrie 2006 restituind pricina spre rejudecare în Curtea de Apel Economică.

La 28 iunie 2007 Curtea de Apel Economică a respins acțiunea întreprinderii mixte „FINANCIAL PAPERS PLUS H.G.S. WIEN” societate pe acțiuni împotriva

Ministerului Finanțelor privind încasarea prejudiciului material în sumă de 1 828 479,16 lei

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 25 octombrie 2007 recursul înaintat de societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” a fost respins.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că prima instanță just a stabilit că hotărârea definitivă și irevocabilă în pricina civilă nominalizată a fost emisă la 25 octombrie 2007.

Prin urmare, durata procesului de la momentul începerii litigiului la 12 decembrie 2001 până la momentul pronunțării hotărârii irevocabile a constituit șase ani și două luni, ceea ce în opinia instanței de recurs cu certitudine reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil într-un termen rezonabil reglementat prin prevederile art. 6 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, dreptul la judecarea cazului în termen rezonabil.

La fel este justificat și argumentul societății pe acțiuni „Financial Papers Plus” că perioada începând cu 12 decembrie 2001 până la 25 octombrie 2007 este exagerată.

În același timp, nu pot fi reținute argumentele din recurs că societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” nu a înaintat pe parcursul judecării pricinii cereri de accelerare a procedurii, or, alin. (1¹) și (1²) ale art. 192 Codul de procedură civilă au fost introduse prin Legea nr. 88 din 21 aprilie 2011, intrând în vigoare la 01 iulie 2011 la momentul publicării în Monitorul Oficial nr. 109.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constatând încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a pricinii, ține cont și de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului pe astfel de categorii de pricini.

Este relevant a menționa că prima instanță a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele pricinii, însă a apreciat excesiv și eronat cuantumul prejudiciului moral pentru lezarea dezideratului de termen rezonabil a examinării pricinii, motiv pentru care instanța de recurs consideră necesar de a interveni în cuantumul prejudiciului moral acordat prin diminuarea acestuia la limitele rezonabile stabilite de Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Astfel, în materia duratei nerezonabile a procedurilor judiciare, sumele acordate cu titlu de prejudiciu moral în cauzele împotriva Republicii Moldova variază între 1000 și 2500 euro pentru 5 sau 10 ani.

Cea mai mică sumă s-a acordat în cauza „Deservire SRL vs. Moldova”-600 euro pentru 6 ani și cea mai mare în cauza „Cravcenco vs. Moldova”- 3000 euro pentru 10 ani de examinare a unui litigiu de muncă.

În aceste circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră rezonabil de a încasa de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul societății pe acțiuni „Financial Papers Plus” suma de 20 000 lei pentru examinarea de către instanțele judecătorești a litigiului o perioadă de 6 ani și 2 luni.

Criteriul de rezonabilitate a încasării prejudiciului moral în suma menționată este determinat de specificul litigiului, și anume de faptul că nu se justifică examinarea unui litigiu într-o perioadă de 6 ani și 2 luni.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că prima instanță a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material și

procedural, a verificat și apreciat probele administrate în conformitate cu art. 130 Codul de procedură civilă, însă a determinat în mod excesiv cuantumul prejudiciului moral și constatînd că există temeiuri de modificare a hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2013 în partea stabilirii mărimii prejudiciului moral, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul și de a modifica hotărîrea contestată cu micșorarea prejudiciului moral încasat la 20 000 lei, iar în rest de a menține aceeași hotărîre.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se admite recursul declarat de Ministerul Finanțelor.

Se modifică hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 01 februarie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de societatea pe acțiuni „Financial Papers Plus” împotriva Ministerului Finanțelor cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a pricinii civile, încasarea prejudiciului material, moral și cheltuielilor de judecată, în partea stabilirii cuantumului prejudiciului moral cu diminuarea acestuia de la suma de 6000 (șase mii) euro la suma de 20 000 (douăzeci mii) lei.

În rest hotărîrea primei instanțe se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte,
Judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Tatiana Răducanu

Ion Arhiliuc

Elena Covalenco

Sveatoslav Moldovan